

XXXV. Gornjegrajsko učiteljsko društvo — Ignacij Šijanec, učitelj v Gornjem gradu.

XXXVI. Novomeško učiteljsko društvo — Davorin Matko, nadučitelj v Toplicah, Dolenjsko.

XXXVII. Kamniško učiteljsko društvo — Janko Toman, nadučitelj v Moravčah.

XXXVIII. Učiteljsko društvo Šibenik i školski kotar Šibenski, Učiteljsko društvo za Korčulo i kotar školski kovčulanški ter „Učiteljsko društvo Dubrovnik i školski kotar Dubrovački“ — Jos. Karadjol, učitelj v Šibeniku.

XXXIX. Učit. društvo za sevniški in brežiški okraj, Janko Knapič, nadučitelj na Vidmu.

XL. Društvo slovenskih učiteljic — gđe. K. Droll, učiteljica v Zasipu pri Bledu.

Prosimo nujno, da se vsi delegati prav zanesljivo udeležijo shoda! Nihče ne sme ostati doma!

L. Jelenc,

predsednik Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev.

Štajersko.

Savinsko učit. društvo je zborovalo ob obilni udeležbi dne 10. oktobra t. l. na Gomilskem. G. predsednik Vrabl je pozdravil nova člana tov. Rosensteina iz St. Jurja in tov. Delakordo iz Braslovč, ki sta prišla v tem šolskem letu v naš okraj. Dalje pozdravlja g. dr. Karbo z Vranskega, ki se je drage volje odzval našemu povabilu ter prišel predavati o nalezljivih boleznih. Pripovedovanje o življenju bacilov, njih oblikah, razširjanju in množenju je bilo vrlo zanimivo in poučno.

Nato je predaval tov. Vrabl o našem delovanju v prihodnjem šolskem letu. Predavanje je obsegalo navodila, kako treba delovati med ljudstvom, ako hočemo imeti kaj uspeha. Ravnoisti priporoča zbranim marljivo nabiranje narodnih pesmi za zbirko, ki jo namerava izdati naučno ministrstvo.

Tov. Jakše je poročal nekatere podrobnosti iz „Zavezinega“ zborovanja, zlasti o „Zav.“ listih.

Sprejme se predlog, da zahteva naše društvo, da skliče „Zveza štaj. učiteljev in učiteljic“ občni zbor dne 3. novembra t. l. Ker pa se vrši ta dan v Celju tudi shod „Narodne stranke“, naj stopi odbor „Zveze“ v dogovor z odborom „Narodne stranke“, da preloži ta svoje zborovanje na popoldne. Tako bi zborovalo dopoldne učiteljsko, popoldne pa „Narodna stranka“, katerega zborovanja bi se lahko udeležilo vse v Celju zbrano učiteljsko.

Sprejme se dalje predlog tov. Jakšeta, da se naprosi okr. šolski svet, da nam preskrbi skioptikon, in sicer na ta način, da upliva okr. šolski svet na vse krajne šolske svete vranskega okraja, da stavijo ti za bodoče šolsko leto v proračun gotovo vsoto za skioptikon. S tem denarjem bi se kupil potem aparat, do katerega bi imele vse šole enako pravico in bi lahko romal po potrebi od šole do šole.

Živahen razgovor se je vnel zaradi novih tiskovin. Prihodnje zborovanje se vrši meseca novembra.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj ima svoje prihodnje redno zborovanje v četrtek, dne 31. oktobra t. l. v Rajhenburgu. Spored: I. Ob 10. uri sv. maša v ondodni župnijski cerkvi, po maši odkritje nagrobnega spomenika pokojnemu tovarišu Matkotu. II. Zborovanje v šoli: a) Odobrenje zadnjega zapisnika; b) društvene zadeve; c) poročilo tov. Pečnika o letošnji glavni skupščini „Zaveze“; d) iz šolske prakse; e) želje in nasveti. — Odbor pričakuje, da se tega zborovanja udeležijo zanesljivo vsi društveniki in društvenice. Pokažite zopet z obilno udeležbo, da vam je mar stanovska čast! Kdor se odpelje na počitnice, naj si uredi tako, da prekine vožnjo v Rajhenburgu. Nanovo v okraj došli tovariši in tovarišice naj ne odlašajo pristopiti društvu. Stari bojevnik pa, ki jih je nadomestiti z novimi, čilimi močmi.

Ljutomersko učiteljsko društvo je zborovalo dne 3. t. m. v Ljutomeru. I. Po trimesečnem presledku smo se zopet sešli, a število je bilo pičlo, zlasti tovarišem in tovarišicam iz gornjeradganskega okraja bi bilo priporočati več zanimanja za naše stanovske sestanke.

II. Predsednik Ivan Tomažič pozdravi navzoče, zlasti gosta gosp. Rajha in tov. Dostala, ki se je z Dunaja zopet povrnil v

našo sredino. Omeni bridko izgubo, ki je zadela ves slo. Štajer ob smrti Vekoslava Strmška. V znak spoštovanja do pokojnega tovariša vstanejo navzoči.

III. Nato preide predsednik k poročilu o letošnjem zborovanju „Zaveze“ v Radovljici. Spominja se krasnih dni, ki jih je preživel ob tej priliki in konstatira, da je bilo naše društvo, ki je ob periferiji slovenskega ozemlja, po sedmih tovarišicah in petih tovariših dovolj častno zastopano. Želi da bi se zanimanje za to zborovanje vedno večalo in da bi drugo leto še v večjem številu pohiteli v solčno Goriško.

IV. V odsek za izvenšolsko delovanje so voljeni tovariši: Ivan Tomažič, Fran Cvetko, Karel Mavrič in Marija Kocuvan.

Tovariš Tomažič priporoča učiteljsstvu se pri izvenšolskem delovanju posebno ozirati na iz šole izstopivšo mladino. Prireja naj se sestanke za mladino ob raznih prilikah, predava o gospodarskih rečeh, skrbi pa tudi za primerno zabavo. Tov. Dostal stavlja pomisleke, akč ne pridemo s tem z gotovim stanom v konflikt, ki tudi zahteva mladino zase. Tov. Cvetko pripomni, da je naše delovanje pošteno, zato bodimo brezobzirni, drugi stanovi se tudi ne ozirajo na nas. Izjavlja, da tudi dosedanje delovanje pri odraslih v raznih bralnih in pevskih društvih ni bilo brez koristi. Priporoča roditeljske večere.

Poverjenikom za „Popotnika“ je izvoljen tov. Cvahte; za „Zvonček“ in „Domače ognjišče“ ravn. Robič; za „Učiteljskega Tovarisa“ tov. Mavrič.

Delegatom za dunajsko zborovanje je izvoljen tov. Cvetko.

Trst.

Učiteljsko društvo za Trst in okolice zboruje v torek dne 19. novembra t. l. ob 10¹/₂ uri predpoldne v šolskem poslopiju v Ščedni. Vzpored:

1. Pozdrav predsednika.

2. Poročilo o letošnjem zborovanju Zaveze (poroč. Ferdo pl. Kleinmayr).

3. Delovanje zunaj šole (govori tovariš Grmek).

4. Slučajnosti.

Ob 1. uri obed v gornji dvorani Gospodarskega društva in ob 3¹/₂ poset plavežev.

Na mnogobrojno udeležbo vljudno vabi

odbor.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo oglase v našem listu!

Književnost in umetnost.

Popotnik. Letnik XXVIII. Št. 9. — Tov. Fr. Fink objavlja na uvodnem mestu članek „Še enkrat osebna pola“, ki izpopolnjuje zadnjič objavljeni članek tov. Peska. — Ivan Kelc priobčuje temeljito konferenčno poročilo „Važnost in negovanje telesne vzgoje šolske mladine“ — „Odlomek iz nedognane znatnosti“ se zove razprava, ki jo je napisal I. Bezljaj. — Miro Šijanec nadaljuje „Triandrus“, pisoc temeljito in zanimivo o Platonu. — Eliza Kukovčeva končuje svojo razpravo „Nazorni uk — propevsko realij.“ — V „Književnem poročilu“ govori dr. Fr. Ilešič o Kosijevi „Zabavni knjižnici za slovensko mladino“. — List zaključuje „Razgled“ z običajnimi razpredelki.

Zvonček prijavlja v 10. šte. to-le lepo vsebino: 1. Iz mladih sre. Cvetko Slavin. Pesmi. — 2. Pravljice. Sokolov. Pesem. — 3. Na boj, na boj! Ivo Trošt. Povest. — 4. Vekoslav Strmšek. Lad. Ogorek. Zivotopis s podobo v barvotisku. — 5. Solze. Borisov. Pesem. — 6. Jesenski podlessek. Avgustin Šabec. Poučni spis. — 7. Premodre glave. Silvestr K. Narodna smešnica. — 8. Na boj! Slika v barvotisku. — 9. Slovo od paze. E. Gangl. Pesem s podobo v barvotisku. — 10. Domače gledališče. Fedor Hrastnič. Poučni spis. — 11. Zvezde. E. Gangl. Pesem. — 12. Niko. E. Gangl. Pesem s podobo v barvo-

tisku. — 13. Igrišče. Ludovik Šijanec. Otroška igra. — 14. Pouk in zabava. Telovadska pesem. Fran K. S. Schneider. Uglasbena pesem. — Besedni nalogi. K. Koriš. — Rešitev. — Kotic gospoda Doropoljskega.

Venček triglasnih narodnih pesmi za šolo in dom. I. Sestavil in na svetlo dal Anton Kosi. Založil izdajatelj. Natisnila "Učiteljska tiskarna" v Ljubljani. 1907. Cena 50 h. Tov. A. Kosi piše:

Ko sem spravil pred par leti na svetlo svojo spevoigro "Letni časi", so mi došle od nekaterih gg. tovarišev izpodbude, češ, naj izdam za šolske prireditve tudi kako tako, glasbeno delce, s katerega uprizoritvijo ne bodo v zvezi tolikšni predpogoji.

Sole, ki prirejajo ob raznih prilikah z mladino veselice in slavnosti, se množijo od dne do dne, zlasti sedaj, ko priporoča take javne nastope tudi novi šolski in učni red. Ker se vsaka šola ne more pospeti do spevoiger (vzrok: slab pevski material, manjkanje harmonija ali klavirja itd.) zato je želja po lahkah muzikalnih deleh od strani gospodov učiteljev povsem opravičena.

Moj "Venček" je preprosto zasnovano delce, s katerim more nastopiti vsaka ljudska šola naj si tudi nima bogve kako izurjenih pevcev, saj je harmonizacija poedinih pesemce dokaj enostavna in ni neobhodno potrebno, da bi jih peli triglasno; tudi v dvoglasju so pesemce mične. (3. glas lahko tudi sam učitelj igra z goskami.)

"Venček" ponuja narodne pesmi, s katerimi se najlažje zbudi v otročjih srcih veselje do petja. Žal, da učitelji že prej nismo delovali z večjo vnemo na to, da bi se odprla nar. pesmi na stečaj šolska vrata.

Res je sicer, da večina nar. pesmi, kar se besedila tiče, ni primernih za šolske namene, a nekaj jih imamo vendarle, dokaz temu zbirka "Narodnih pesmi za šolsko mladino", ki jo je v najnovejšem času izdelal tovariš gospod Janko Žirovnik.

Da se prav razumemo: Žirovnikova zbirka je namenjena za roko vsakega poedinega ljudskošolskega učenca, torej v razpečevanje na "veliko", dočim je smatrati "Venček 3 glasnih narodnih pesmi" le za več ali manj prikladno točko šolskih veselice in slavnosti, "Venček" torej ni nikako konkurenčno podjetje Žirovnikovi izdaji, ker obsega tudi povsem druge, deloma do sedaj še neobjavljene pesmi. (Žirovnikova zbirka se je tiskala v 20.000, "Venček" pa samo v 1000 izvodih.) Kajpada se poleg "Žirovnika" lahko rabi tudi moj "Venček", ker se njega poedine pesmi lahko pojo tudi vsaka zase, to je brez prehodov.

Ako bo "Venček I." ugajal, pride nadaljevanje. ("Venček II.", ki je v rokopisu že dogotovljen, obsega same do sedaj še neobjavljene pesmi.)

Kar je lepega, je pesem, zlasti pa pesem narodna. Ta naj odslej zveni po naših šolah, naj dviga in greje srca naše mladine, kakor solnce, ki pride, da prežene mrak.

Slovanske himne za klavir priredil Fr. Gerbič. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Cena 2 K, po pošti 2 K 10 h. Obseg: "Bože carja hrani!", "Še ne vmerla Ukrajina!", "Poklik do bratji Slavjan", "Bože, coš Polske", "Jeszcze Polska nie zginela", "Hej, Slovaci", "Liepa naša domovina!", "Bože pravde", "Ubavoj nam Crnojgori", "Šumi Marica", "Naprej", "Hišce Serbstwo njezhubjene", "Naše Serbstwo z procha stawa". Priredba za klavir je izvedena s pravim umetniškim razumevanjem. Saj jo je napisal priznan glasbenik.

Novi akordi. 1. sešitek novega, in sicer sedmega tečaja tega zbornika prinaša na prvem mestu sliko urednika dr. Gojmir Kreka in pa šest skladb, ki so jih zložili Josip Prochazka, Emil Adamič, Vekoslav Rosenberg-Ružič, dr. Gojmir Krek in Stanko Premrl. Zbornik "Novi akordi" izhaja v Schwentnerjevi založbi in velja za vse leto 8 kron, za pol leta 4 K 50 h. Priporočamo.

Poduk v igranju na citrah. Sestavil Fr. Sal. Kozelj. Založil L. Schwentner. Sedaj je izšel četrti zvezek tega dela, o katerem so strokovnjaki izrekli prav ugodno sodbo. Cena temu zvezku je 3 K 40 h. Celotno delo (4 zvezki) stane broširano 10 K, vezano 12 K.

Slovenski citrar. Zbirka kompozicij in prevodov za citre. Te muzikalne publikacije, ki jih izdaja L. Schwentner, so izšli trije novi sešitki. Vse je priredil F. S. Kozelj. Vsak sešitek obsega po eno skladbo ("Nezvesta", fantazija po narodnem motivu; "Vse mine", transkripcija po Ipvčevem napevu; "Po jezeru", transkripcija po narodnem napevu za dvoje citre) in veljata 3. in 4. snopič po 1 K, 5. snopič pa 1 K 60 h. Za citrarje vrlo ugodno in zanimivo.

Ivan Cankar: Hlapec Jernej in njegova pravica. To najnovejšo delo slovečega pisatelja je izšlo ravno kar v založbi L. Schwentnerja v Ljubljani. Cena broširani knjigi je 1 K 40 h, elegantno vezani 2 K, po pošti 10 h več.

Politiški pregled.

* **Cesar — bolan.** Sivolas naš vladar je bolan. Na letošnjih vojaških vajah na Koroškem se je prehladil, in sedaj ga muči katar in kašelj. Boje se, da ne dobi pljučnice, kar bi utegnilo biti usodno za starega vladarja.

* **Pogajanja zaradi nagodbe,** ki so s presledki trajala od dne 9. septembra 1906. pa do 5. oktobra 1907., so končana. Nagodba je sklenjena, vprašanje je sedaj le še, ali jo bosta tudi oba državna zbora sprejela. Ministrski predsednik Beck je rekel o sklenjeni nagodbi: "Kakor pri vsaki pošteni pogodbi je korist na obeh straneh. Za državo bo nagodba nov vir moči in ugleda. Mnogo, kar nas je prej ločilo je odstranjenega. Pot za trajni, mirni razvoj obeh delov je prosta." — Ogrski listi kažejo, kakor bi bili jako nezadovoljni, a končni vtisk njihovega kričanja je, da so Ogrri vendar dosegli več kakor so mislili. — Niso še sicer znane posameznosti nagodbe, vendar je razvidno iz vsega, da je sklenjena nagodba, ki nikakor ne more zadovoljiti nas Avstrijev. Zvišala se je kvota za Ogrsko. — "Montags-Review", ki je bila svoj čas v jako intimnem razmerju z ministrom Körberjem piše: "Avstro-ogrška nagodba je gotova. Avstrija je pripoznala, da more Ogrska samostojno določiti užitninski davek. Dovolila je surtaxo na sladkor preko gotovega kvantuma uvoza do Ogrske. Dovolila je popravo železniškega tarifa in znatne olajšave za Ogrsko pri prenašanju na Košiško-Boguminski železnici. Dovolila je poračunanje blokove rente na podlagi 4.325 odstotne obrestne mere. Dovolila je odložitve bančnega vprašanja proti gotovim garancijam, ki se tičejo valute. A kaj je dovolila Ogrska? Ogrska je dovolila nagodbo, ki pa jo je sama jako nujno potrebovala. Ne nagodbe na dolgo dobo, kakor jo je nekaj označil baron Beck za smoter svoje politike, ampak le desetletno, kakor je v navadi od leta 1867." Člankar pravi nadalje, da je imela avstrijska vlada v roki dvojno orožje proti ogrskim zahtevam, t. j. oteževanje prometa na Košiško-Boguminski železnici in odpoved bančne skupnosti h koncu leta 1907. Kabinet Beckov ni znal, kako nepremagljivo orožje ima v roki. Če je pa znal, potem je ravnal po višjem ukazu.

* **V koroškem deželnem zboru** je poslanec dr. Angerer utemeljeval predlog za reformo srednjih šol, češ, da sedanje razmerje ne odgovarja več zahtevam duševnega in gospodarskega življenja. Zato se naroča deželnemu odboru, naj nujno priporoča naučnemu ministrstvu, naj izdela načrte, s katerimi se bodo odpravile neznosne razmere. K dotičnim posvetovanjem pa se naj pokličejo razen zastopnikov šolstva tudi možje raznih praktičnih poklicev, kakor zastopniki industrije, trgovine, rokodelstva, kmetijstva, zdravniški itd. Deželnemu odboru se naroča, naj poroča v prihodnjem zasedanju o načinu in uspehih svojega tozadevnega dela. Predlog se je izročil združenim odsekom (gospodarski in juridično-politiški.)

* **Šlezjski deželni zbor** je sprejel predlog poslanca Türka proti temu, da vlada izplačuje državnim poslancem dijete tudi v počitnicah, kar krivično obremenjuje davkoplačevalce, a korumpira tudi poslance.

* **Pravičnost!** Nižjeavstrijski deželni zbor je sprejel novo volilno reformo. Število poslancev se pomnoži od 78 na 127. Volilni okraji so razdeljeni po — krščansko-socialnem sistemu. Okraji s krščansko-socialno večino imajo 826.400 prebivalcev ter dobe 36 mandatov, okraji s socialno - demokratiško večino imajo 701.300 prebivalcev, a dobe 12 mandatov. V krščansko-